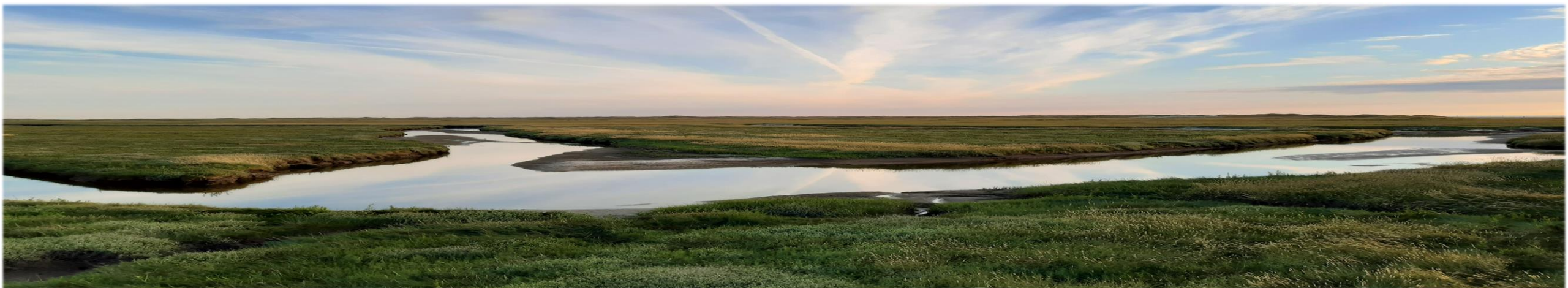

Rámcové vymezení a kategorizace niv

na významných vodních tocích ČR

Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva (SS01010213)

Autorský tým:

EKOTOXA
DHP CONSERVATION
GISAT

| Radek Kadlubiec, Přemysl Pavka, Klára Pavková, Pavel Trojáček
| Michael Hošek, Michal Kešner
| Tomáš Bartaloš, Miroslav Kopecký

Lomnice/Buzice Zdroj: Havlík/Vodní toky

Bečva Foto: T. Bartaloš

Bečva Foto: J.Müllerová/J.Brůna

Rokytká Zdroj: praha.priroda.cz

Rokytká Zdroj: praha.priroda.cz

Říčanský potok Zdroj: © Maxar/GoogleEarth

T A
Č R

Významný krajinný prvek – údolní niva

T A
Č R

Východiska a motivace

- Ochrana přírody a krajiny (zákon č. 114/1992 Sb.) & Významné krajinné prvky
- **Významný krajinný prvek** jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability.
- **Krajinný prvek**
 - Les, rašeliniště, vodní tok, rybník, jezero, **údolní niva**
 - A další - mokřady, stepní trávníky...
- Metodická instrukce odboru obecné ochrany přírody a krajiny MŽP k registraci významných krajinných prvků
(*Věstník MŽP, částka 7, 2013*)

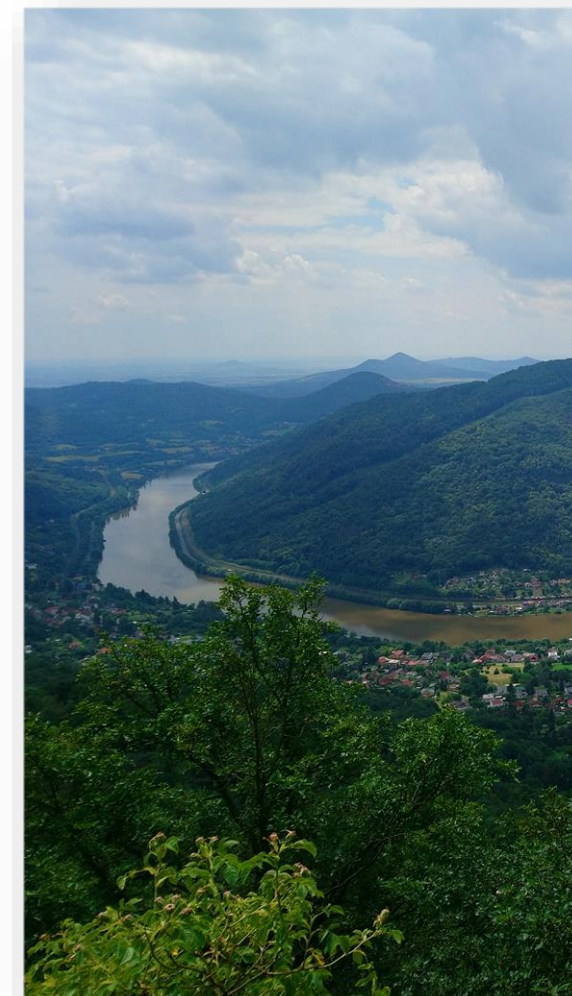

Foto: T. Bartaloš

Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva

- Projekt podpořen TA ČR v rámci programu „Prostředí pro život“
- Odborným garantem je MŽP, Odbor adaptace na změnu klimatu
- **Identifikace a ochrana** -> metodika vymezení VKP
- **Využití niv** -> návrh kategorizace a identifikace funkcí
- Období řešení 2020-23
 - Rámcové vymezení niv významných vodních toků
 - Podrobné vymezení niv na pilotních územích

Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva

T A
Č R

1. fáze - Rešerše a analýza datových zdrojů

- Rešerše - Postupy vymezování, stanovení limitů využití, a ochrana niv (2020)
- Hodnocení zdrojů dat – dostupnost a využitelnost dat pro prostorové analýzy (2020)

2. fáze –**Rámcové vymezení a kategorizace**

- **Metodika (2021/22)**
- **Vymezení pro významné vodní toky (2021/22)**

3. fáze – Podrobné vymezení niv na pilotních územích (2022/23)

Metodika rámcového vymezení niv

T A
Č R

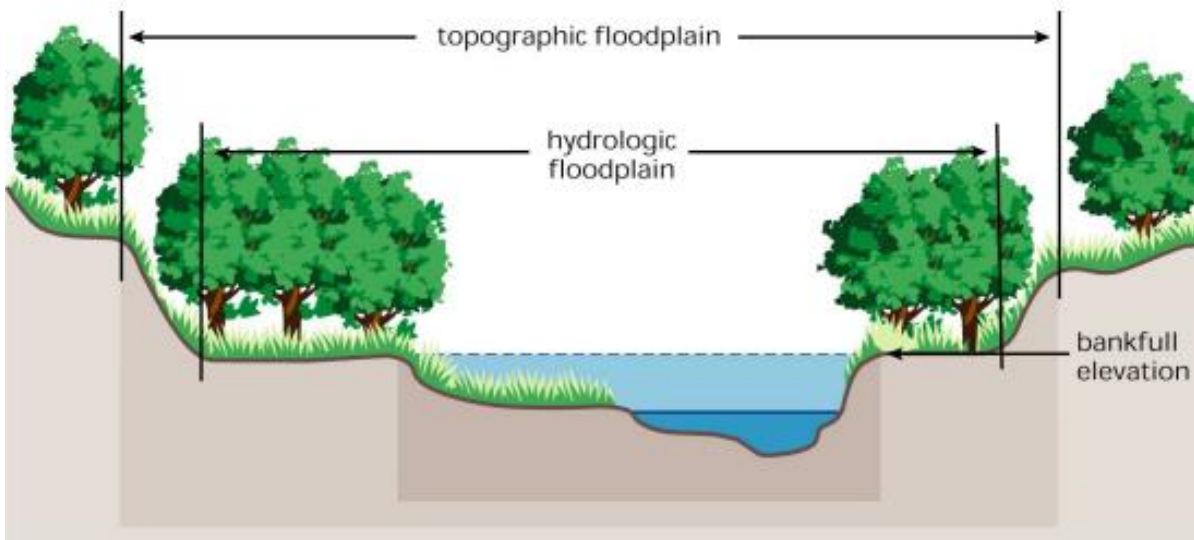
- Rámcové vymezení niv významných vodních toků České republiky v měřítku 1 : 25 000
- Kategorizace vymezených niv
- Navržení metodiky rámcového vymezení a kategorizace niv
- Předpoklady:
 - Vysoká míra automatizace procesů
 - Opakovatelnost procesů
 - Uplatnitelnost výstupu v rámci podrobného vymezení niv
- Rozsah – 16 tis. km vodních toků

Rámcové vymezení niv

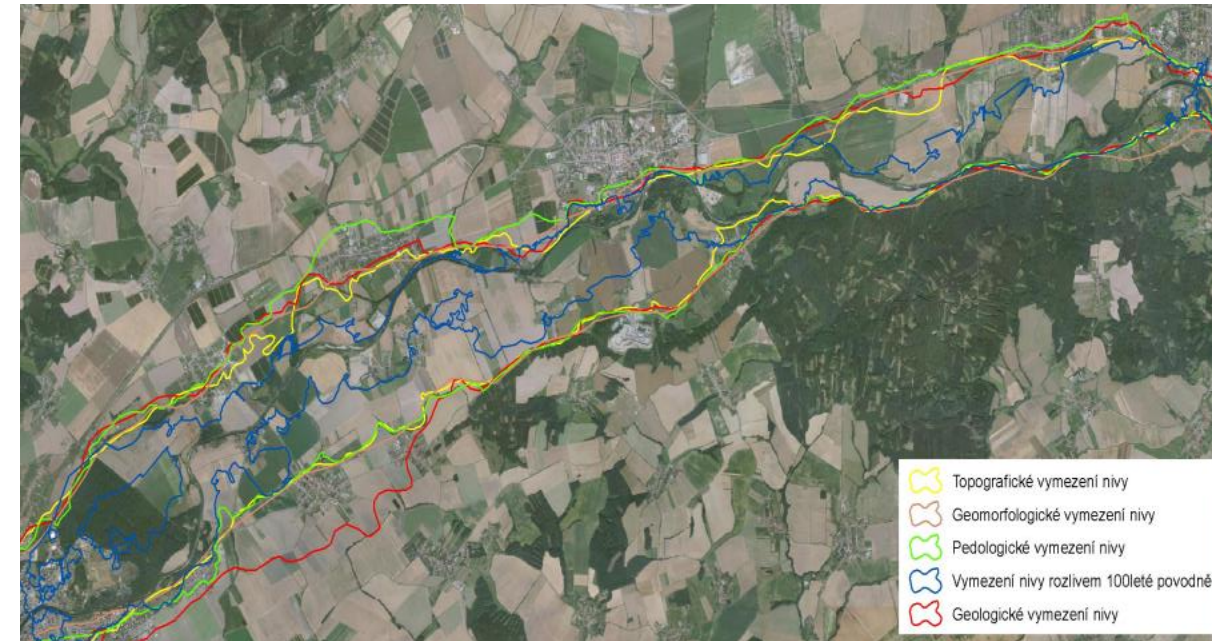
T A
Č R

- **Charakteristiky vymezení:**
 - Geomorfologické/Topografické
 - Pedologické/Geologické
 - Fytocenologické
 - Hydraulické/Hydrologické modely

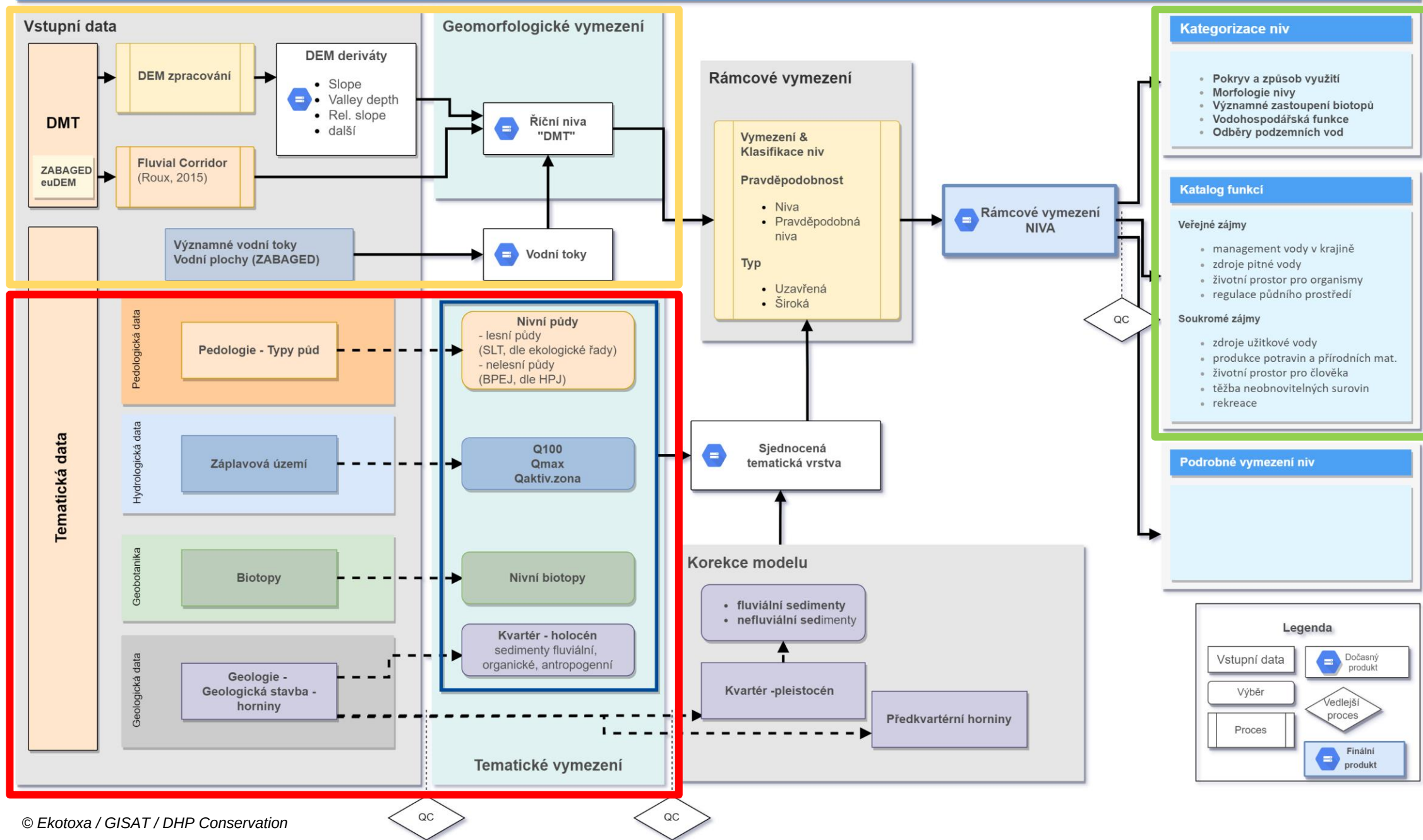

Zdroj: <https://www.epa.gov>

- Fáze I – **morfologická analýza** digitálního modelu terénu (DMT)
- Fáze II – **klasifikace prostoru nivy** na základě tematických dat

Zdroj: Krejčí, 2012

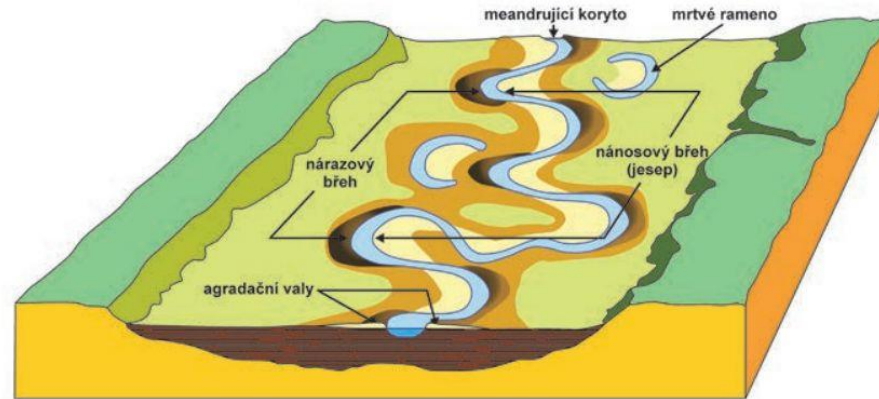
Rámcové vymezení niv - morfologie

T A
Č R

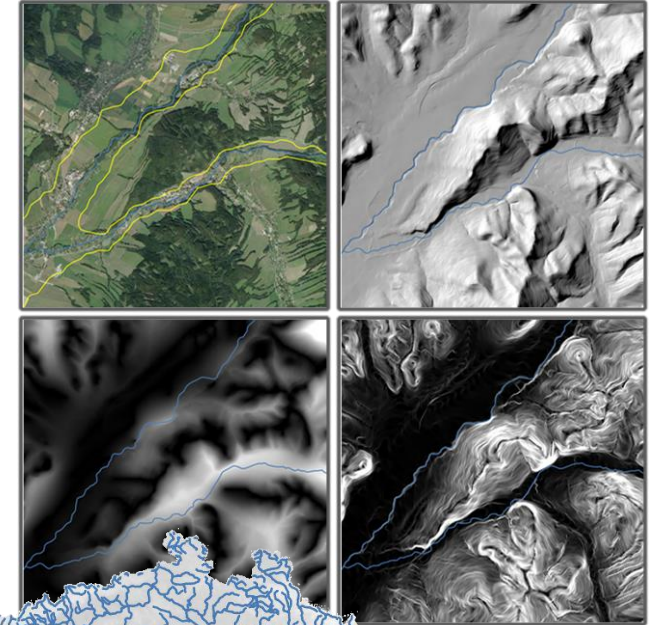
- Geomorfologie/topografie

- Aspekty:

- Geomorfologické hledisko (tvar reliéfu)
 - Záplavová oblast

Zdroj: Mikuláš, 2018

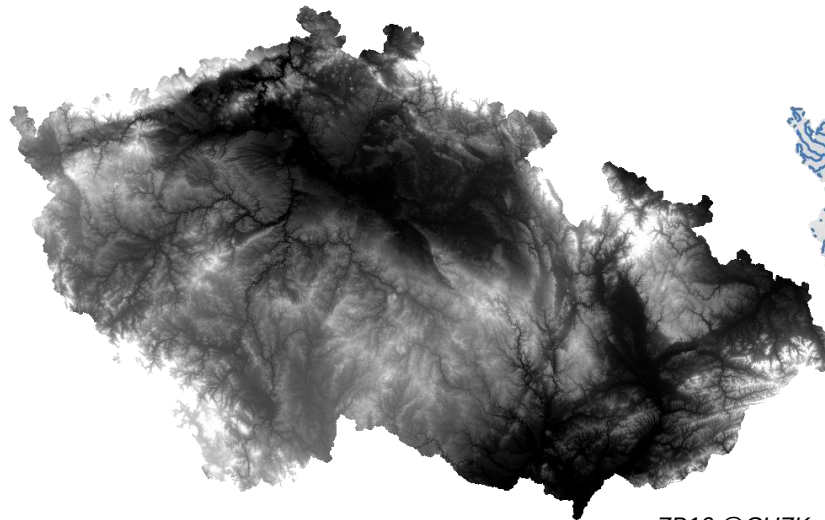
- Primární vstup

- **Digitální model terénu**

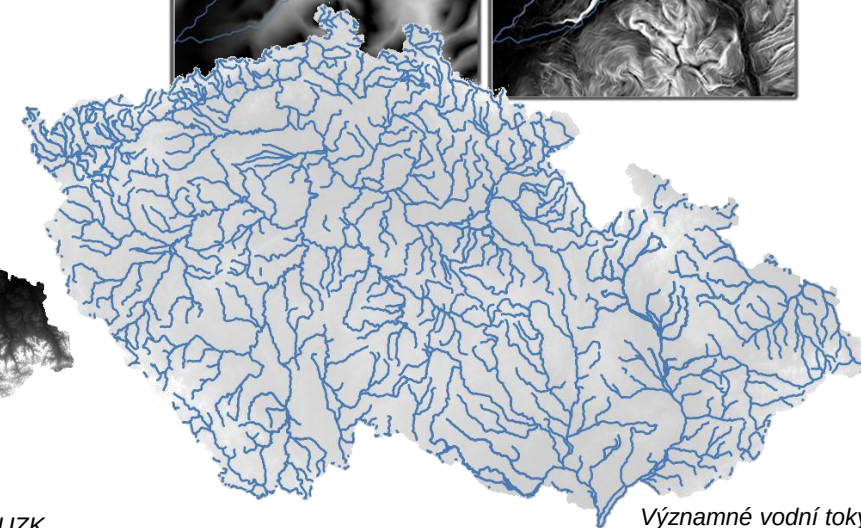
- **ZABAGED GRID 10m,**
Copernicus EU-DEM 25/12,5
DMR5G

- **Říční síť**

- Významné vodní toky

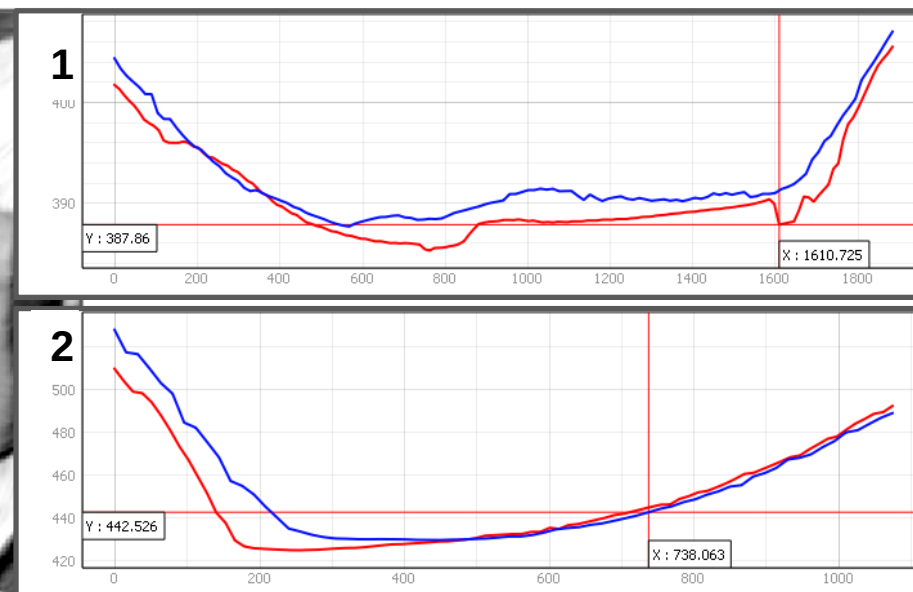
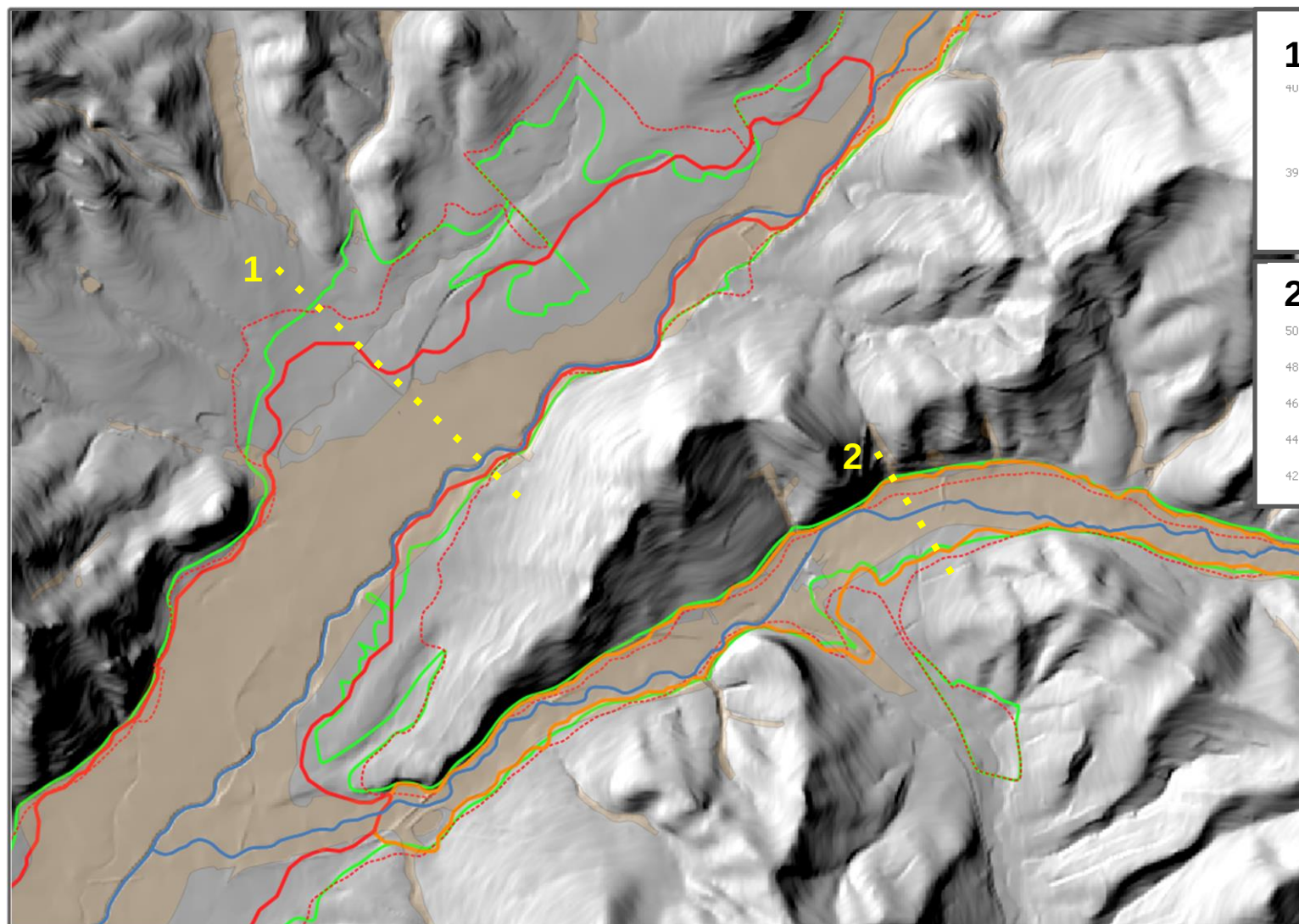
ZB10 @CUZK

Významné vodní toky

Rámcové vymezení niv – morfologie

T A
Č R

- Niva – široká (ZB10m)
- Niva – zahloubená (ZB10m)
- Vodní tok
- Fluvial corridor (Valley Bottom ZB10m)
- Fluvial corridor (Valley Bottom EUDEM12,5m)
- Agregované půdní vymezení

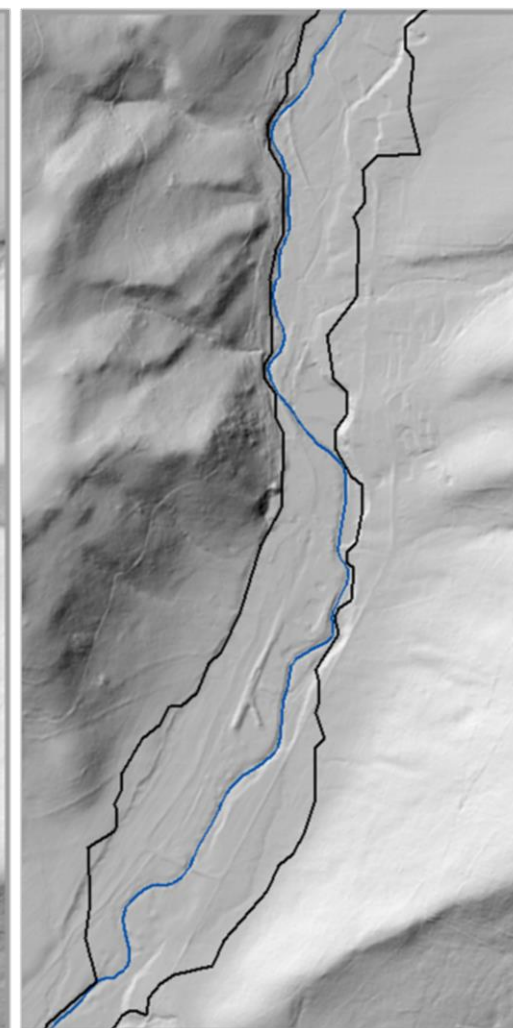
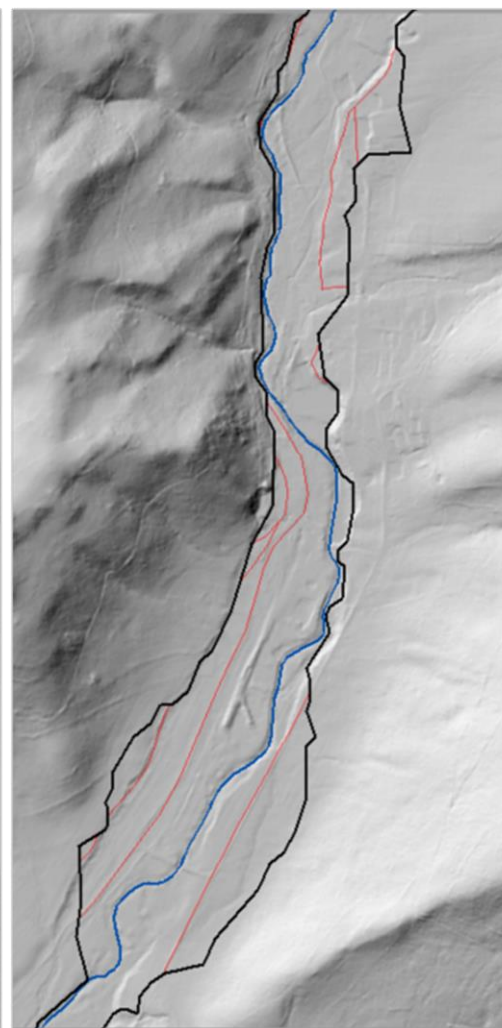
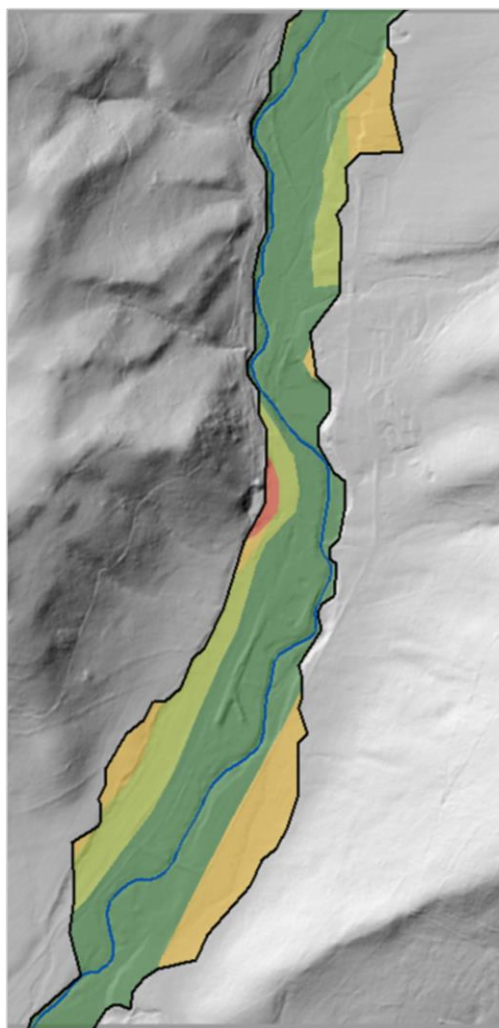
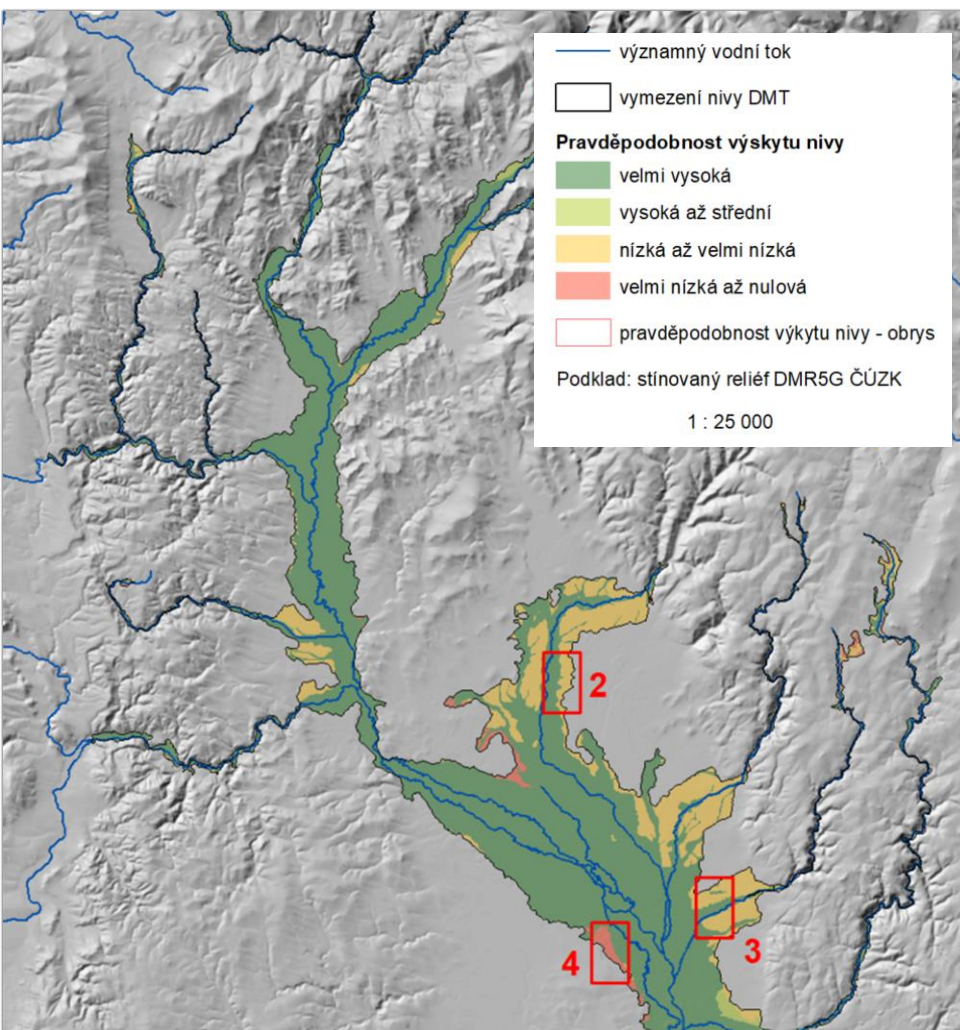
Rámcové vymezení niv – tematická data

T A
Č R

	Plochy vodních toků, vodní plochy (ZABAGED ČÚZK)	
Oblasti s velmi vysokou pravděpodobností	Záplavová území (DIBAVOD)	100letá voda, aktivní zóna 100leté vody, největší zaznamenaná přirozená povodeň
	Bonitované půdně-ekologické jednotky (BPEJ VÚMOP)	hlavní půdní jednotky nivních stanovišť 55 – 72
	Soubory lesních typů (SLT ÚHUL)	ekologické (edafické) řady nivních stanovišť P,G,R
	Geologická stavba (Geologická mapa 1 : 50 000 ČGS)	holocénní útvary - fluviální sedimenty, organické sedimenty, antropogenní plochy (vytěžené prostory nivních sedimentů)
	Biotopy (Mapování biotopů AOPK)	jednotky nivních biotopů
Oblasti s vysokou až střední pravděpodobností	Geologická stavba (Geologická mapa 1 : 50 000 ČGS)	pleistocénní fluviální sedimenty
Oblasti s nízkou až velmi nízkou pravděpodobností	Geologická stavba (Geologická mapa 1 : 50 000 ČGS)	pleistocénní nefluviální sedimenty
Oblasti s velmi nízkou až nulovou pravděpodobností	Geologická stavba (Geologická mapa 1 : 50 000 ČGS)	předkvartérní útvary

Rámcové vymezení niv – tematická data

T A
Č R

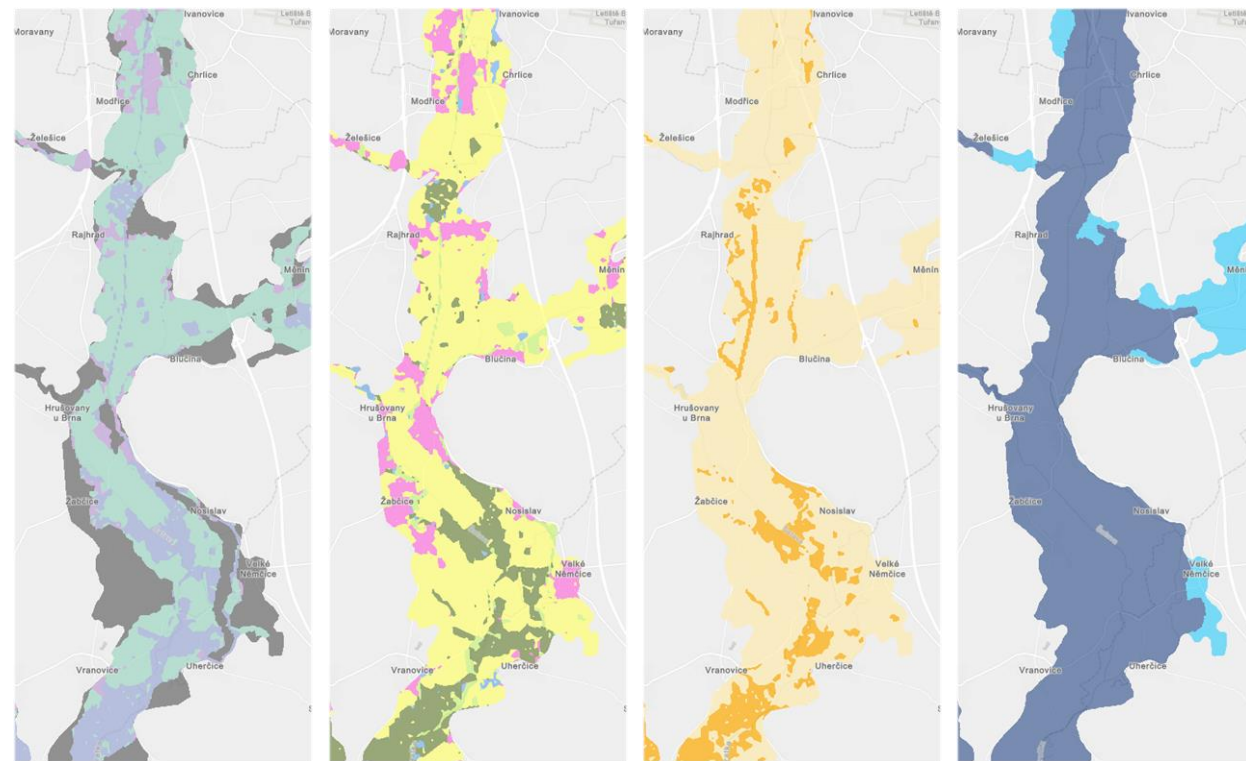

© Ekotoxa / GISAT / DHP Conservation

Kategorizace říčních niv

T A
Č R

- Úkol - **kategorizace**, reflektující aktuální stav a hodnotu niv
- Smysl - **základní přehled** o rámcově vymezených nivách (který bude zpřesněn v rámci podrobného vymezení niv)

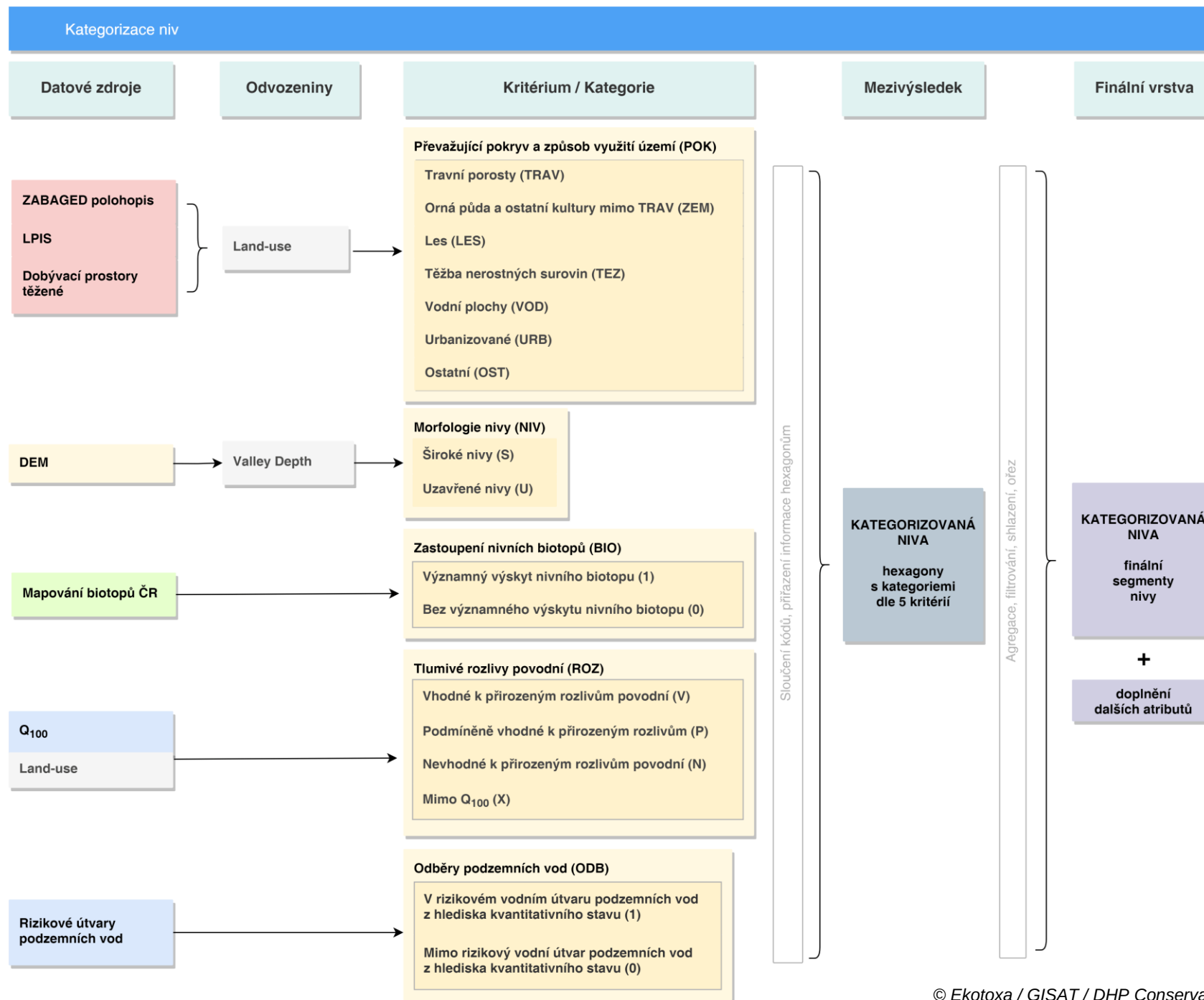
© Ekotoxa / GISAT / DHP Conservation

Východiska:

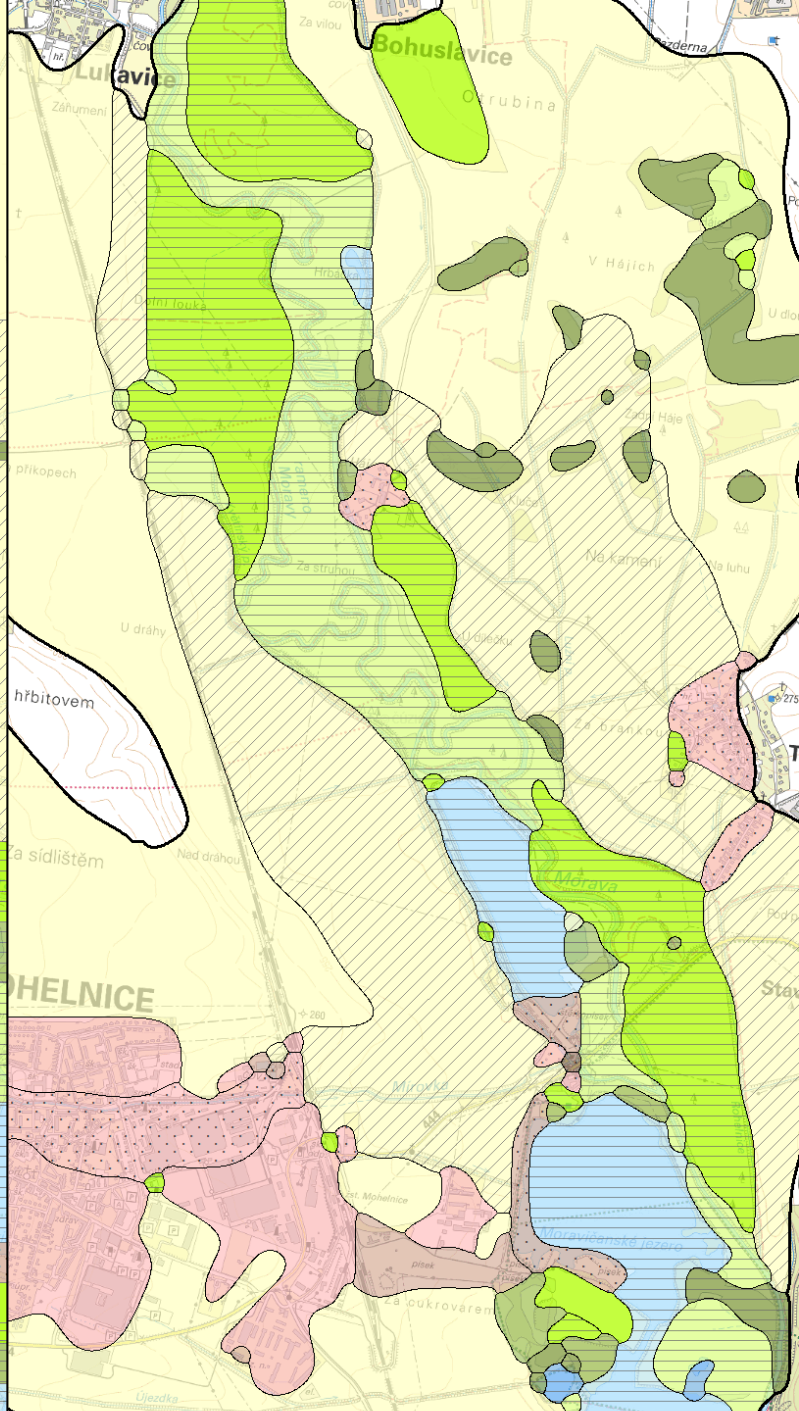
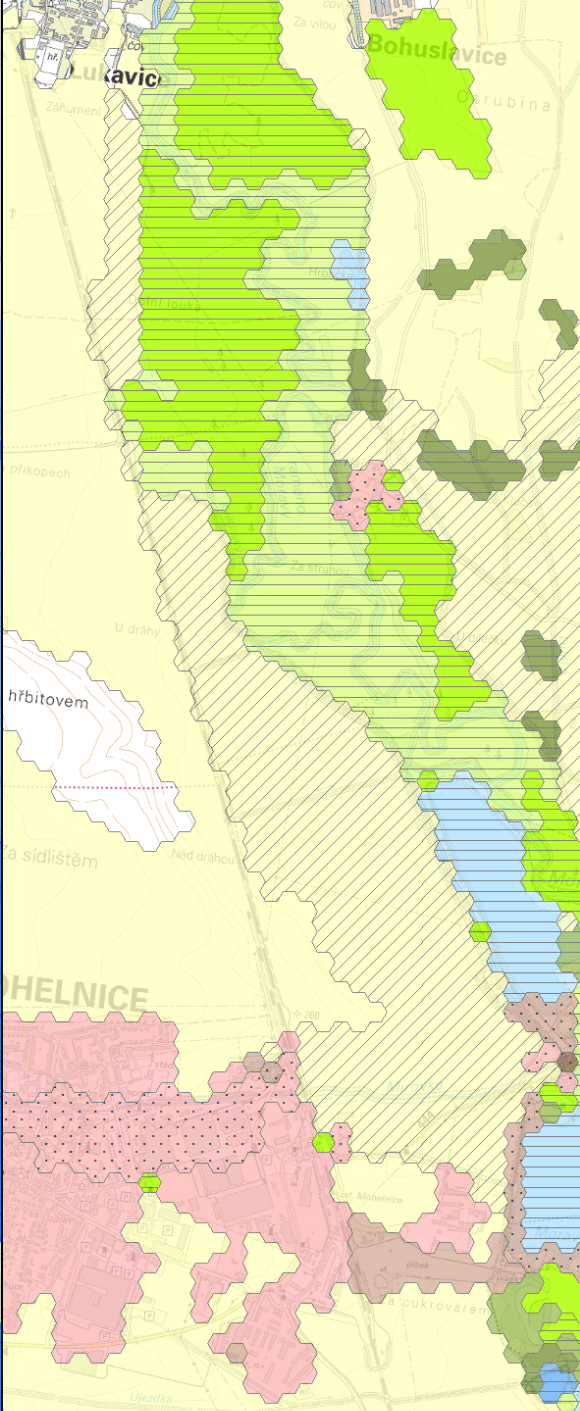
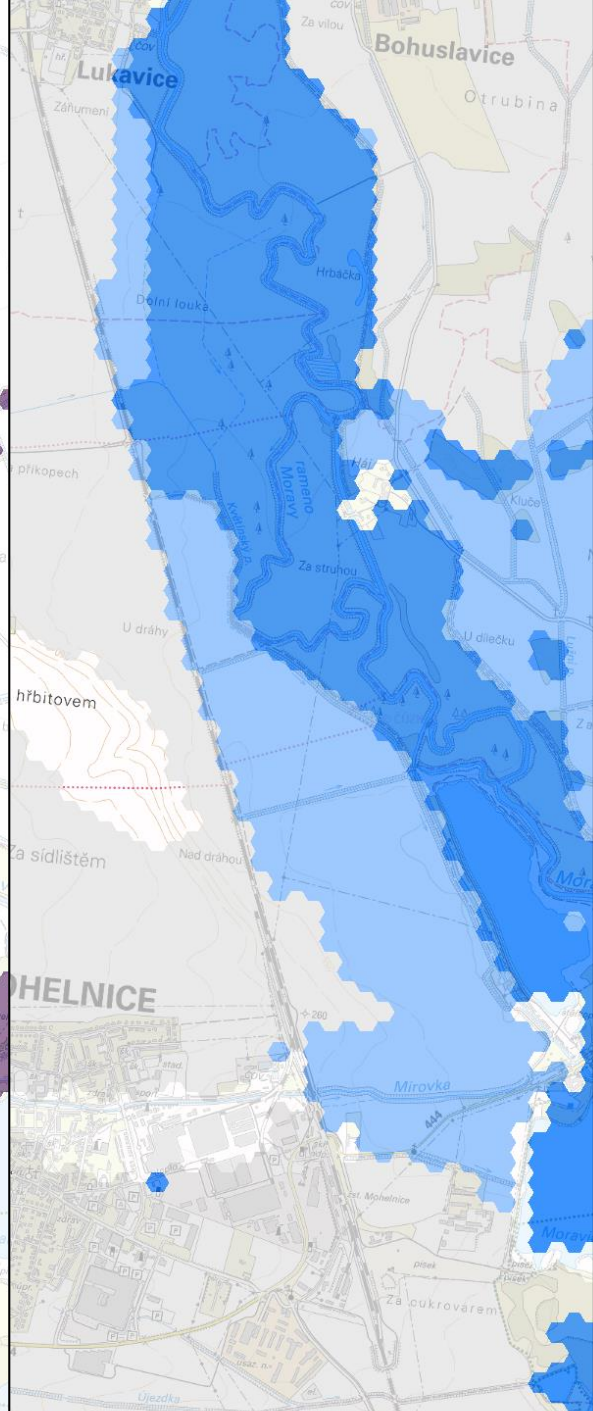
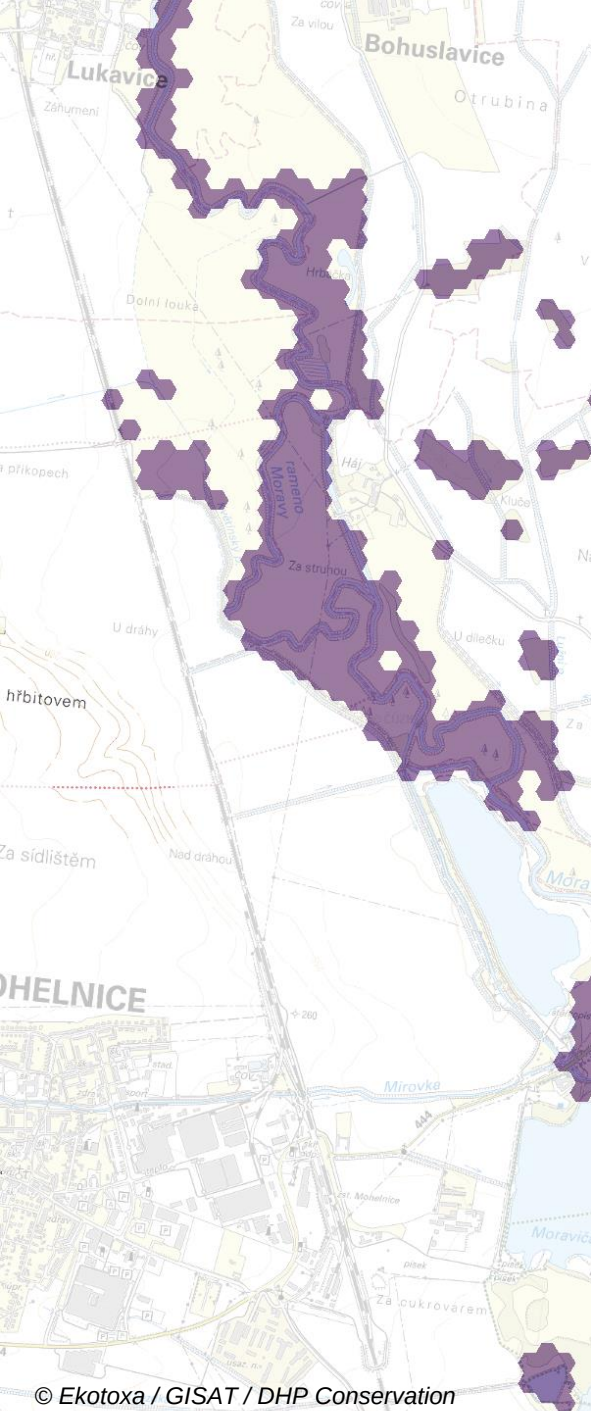
- Nutnost použití automatizovaného způsobu kategorizace
- Automatizovaná kategorizace niv, která by sloužila orgánům ochrany přírody a orgánům územního plánování dosud nebyla provedena

Kategorizovat nivy:

- dle způsobu využití území (velký vliv na cíle ochrany, důležitý podklad pro rozhodování a péči o území)
- dle hodnot v území (ochrana cenných segmentů)
- dle cílů ochrany (přirozené korytotvorné procesy vodních toků, existence přírodních nivních biotopů, nivní funkce)

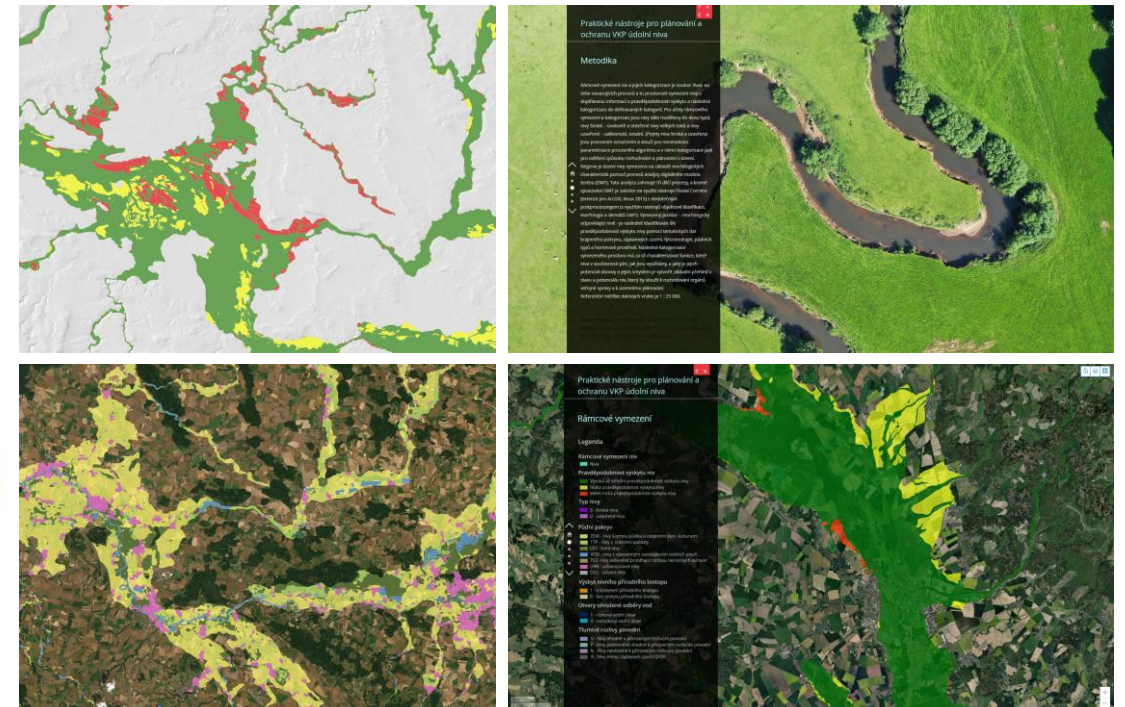
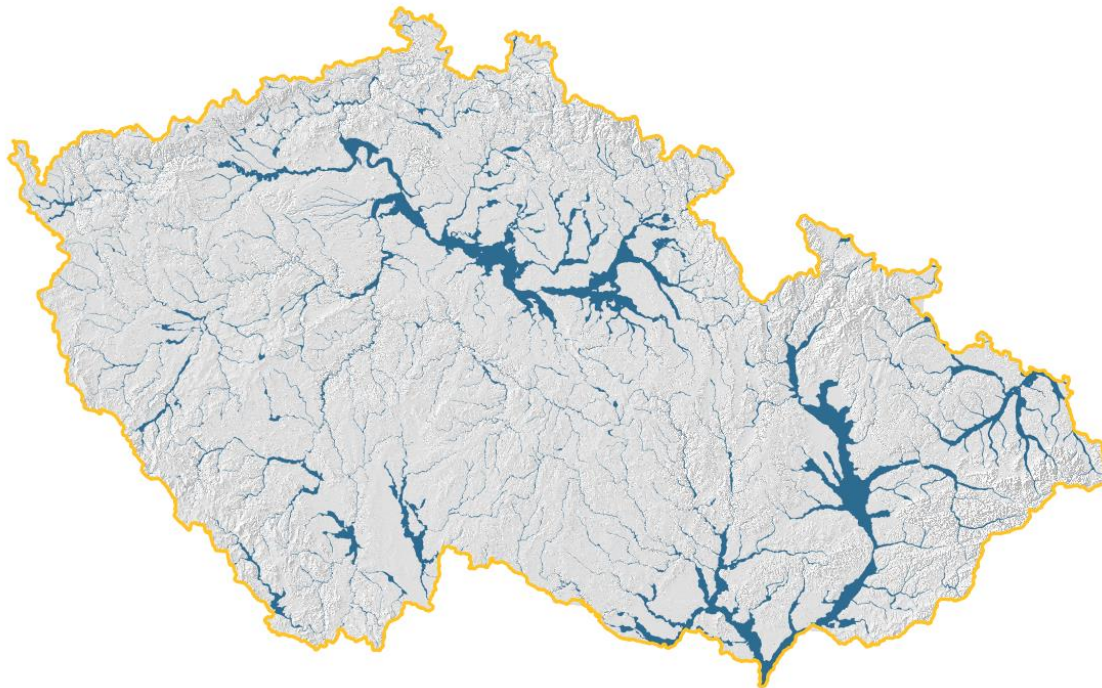
T A
Č R

Výstup

T A
Č R

- **Rámcové vymezení niv významných vodních toků České republiky v měřítku 1 : 25 000 a jejich kategorizace**
- **Metodika rámcového vymezení a kategorizace niv**
- **Digitální atlas**

Využití rámcového vymezení

T A
Č R

- Jako podklad pro podrobné vymezení niv
- Vymezení nivy a identifikace obecných limitních požadavků na ochranu niv
- Vyhodnocení stavu a způsobu využívání niv
- Identifikace hodnotných niv a niv s potenciálem rozvoje nivních funkcí
- Podpůrná vrstva pro oblasti ochrany přírody a krajiny, vodního hospodářství, zemědělství
- Pro potřeby územního plánování a ÚAP
- Podklad pro doporučení k managementu niv

Digitální atlas

T A
Č R

Projekt je spolufinancován se státní podporou
Technologické agentury ČR v rámci Programu Prostředí pro život

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ - PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT 2022

**T A
Č R**

**EKOTOXA
DHP CONSERVATION
GISAT**

**| Pavel Trojáček
| Michael Hošek
| Tomáš Bartaloš**

**pavel.trojacek@ekotoxa.cz
michael.hosek@integracons.com
tomas.bartalos@gisat.cz**

Foto: T. Bartaloš

